

Phẩm 10: BỒ-TÁT VẤN MINH

Bấy giờ, Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Giác Thủ:

–Phật tử! Tâm tánh vốn là một, sao lại thấy có các thứ sai khác? Đó là đến đường lành, nẻo dữ, các căn có đủ có thiếu, thọ sinh đồng và khác, đẹp đẽ xấu xí, vui khổ khác nhau, nghiệp không biết tâm mà tâm cũng chẳng biết nghiệp, thọ không rõ báo mà báo cũng chẳng rõ thọ, tâm chẳng biết thọ mà thọ cũng không biết tâm, nhân không biết duyên mà duyên cũng chẳng biết nhân, trí chẳng biết cảnh mà cảnh cũng chẳng biết trí.

Bồ-tát Giác Thủ nói kệ đáp:

*Nay Bồ-tát hỏi nghĩa
Nhằm tỏ ngộ muôn loài
Như tánh kia, tôi đáp
Xin Bồ-tát lắng nghe!
Các pháp không tác dụng
Cũng không có thể tánh
Vì thế nên các pháp
Đều chẳng biết đợc nhau.
Ví như nước trong sông
Các dòng đua nhau chảy
Chúng đều chẳng biết nhau
Các pháp cũng như vậy.
Lại cũng như đồng lửa
Đồng thời phát ngọn to
Chúng đều chẳng biết nhau
Các pháp cũng như vậy
Lại như gió lớn thổi
Xao động các cảnh vật
Chúng đều chẳng biết nhau
Các pháp cũng như vậy,
Lại như các địa giới
Lần lượt nương tựa nhau
Chúng đều chẳng biết nhau
Các pháp cũng như vậy
Nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân
Tâm ý sáu tình căn
Do đấy thường lưu chuyển
Nhưng không chủ thể chuyển.
Pháp tánh vốn vô sinh
Thị hiện mà có sinh
Trong đó không năng hiện
Cũng không vật sở hiện.
Nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân
Tâm ý sáu tình căn
Tất cả rỗng, vô tánh
Tâm vọng phân biệt có.*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Cứ đúng lý quán sát
Tất cả đều vô tánh
Pháp nhãn chẳng nghĩ bàn
Đây là thấy chân thật.
Hoặc vọng hay chẳng vọng
Hoặc thật hoặc chẳng thật
Thế gian cùng xuất thế
Chỉ là nhờ ngôn thuyết.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Tài Thủ:

–Phật tử! Đối với tất cả chúng sinh, phi chúng sinh, Đức Như Lai làm thế nào mà tùy theo thời gian, tùy mạng sống, tùy thân thể, tùy hành vi, tùy hiểu biết, tùy ngôn luận, tùy sở thích, tùy phương tiện, tùy tư duy, tùy sự quán sát của họ mà hiện thân Phật để giáo hóa điều phục?

Bồ-tát Tài Thủ nói kệ đáp:

*Đây là cảnh của bậc
Đa văn thích tịch diệt
Nay tôi xin trả lời
Mong Bồ-tát chú ý.
Phân biệt quán nội thân
Trong đó gì là ta?
Nếu hiểu được như vậy
Thì biết ta là không.
Thân này là giả lập
Chỗ trụ không nơi chốn
Người biết thật thân này
Đối thân không chấp trước.
Mà khéo quán sát thân
Tất cả đều thấy rõ
Biết pháp đều hư vọng
Chẳng khởi tâm phân biệt.
Mạng sống do đâu có
Rồi do đâu tan mất
Khác nào vòng lửa xoay
Đầu đuôi chẳng biết được.
Người trí hay quán sát
Có tướng đều vô thường
Các pháp không, vô ngã
Lìa hẳn tất cả tướng.
Các báo tùy nghiệp sinh
Như mộng không chân thật
Niệm niệm thường hoại diệt
Như trước, sau cũng vậy.
Những pháp thấy ở đời
Chỉ do tâm làm chủ
Tùy hiểu chấp lấy tướng*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Diên đảo chẳng đúng thật.
Những ngôn luận trong đời
Đều do phân biệt cả
Chưa từng có một pháp
Được vào nơi pháp tánh.
Sức năng duyên, sở duyên
Sinh ra những pháp tướng
Chóng diệt chẳng tạm dừng
Niệm niệm đều như vậy.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Bảo Thủ:

–Phật tử! Tất cả chúng sinh đồng có bốn đại, không ngã, không ngã sở, tại sao lại có những sự khác biệt, như khổ vui, tốt xấu, ưa trong, chuộng ngoài, thọ ít, hưởng nhiều, hoặc thọ hiện báo, hoặc thọ hậu báo mà trong pháp giới vốn không có tốt xấu?

Bồ-tát Bảo Thủ nói kệ đáp:

*Cứ theo nghiệp đã tạo
Sinh quả báo như vậy
Đều không có người tạo
Đây là lời chut Phật.
Như mặt gương sáng sạch
Tùy theo cảnh bên ngoài
Hiện bóng sai khác nhau
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Cũng như ruộng gieo giống
Chúng đều chẳng biết nhau
Tự nhiên mọc lên cây
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Như nhà ảo thuật giỏi
Ở tại ngã tư đường
Hiện ra những sắc tướng
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Như người gõ máy móc
Hay vang ra các tiếng
Nó không ngã, ngã sở
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Cũng như giống chim bay
Từ trứng nở sinh ra
Tiếng kêu không đồng nhau
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Ví như trong thai tạng
Các căn đều thành tựu
Thể tướng không từ đâu
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Lại như ở địa ngục
Bao nhiêu là sự khổ
Chúng đều không từ đâu*

*Tánh nghiệp cũng như vậy.
Ví như vua Chuyển luân
Có đủ bảy thứ báu
Chỗ đến không từ đâu
Tánh nghiệp cũng như vậy.
Lại như các thế giới
Lửa lớn bùng cháy
Lửa này không từ đâu
Tánh nghiệp cũng như vậy.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Đức Thủ:

–Phật tử! Chỗ giác ngộ của Đức Như Lai chỉ là một pháp duy nhất, sao lại bảo là vô lượng pháp, hiện vô lượng cõi, hóa vô lượng chúng, diễn vô lượng âm, bảy vô lượng thân, biết vô lượng tâm, hiện vô lượng thần thông, có thể chấn động khắp vô lượng thế giới, thị hiện vô lượng sự thù thắng trang nghiêm, hiển thị vô biên nhiều loại cảnh giới nhưng trong pháp tánh các tướng sai biệt này đều chẳng thể nắm bắt được?

Bồ-tát Đức Thủ nói kệ đáp:

*Nghĩa mà Phật tử hỏi
Rất sâu khó rõ được
Người trí biết nghĩa ấy
Thường thích công đức Phật.
Như đất chỉ một tánh
Mọi loài ở riêng chỗ
Đất không nghĩ đồng khác
Pháp chư Phật cũng vậy.
Cũng như lửa một tánh
Đốt cháy tất cả vật
Ngọn lửa không phân biệt
Pháp chư Phật như vậy
Cũng như một biển lớn
Ngàn vạn lượng sóng trào
Nước biển vẫn duy nhất
Pháp chư Phật cũng vậy
Cũng như gió một tánh
Thổi động tất cả vật
Gió không nghĩ đồng khác
Pháp chư Phật cũng vậy.
Cũng như mây sấm lớn
Mưa khắp cả mọi nơi
Nước mưa vẫn không khác
Pháp chư Phật cũng vậy.
Cũng như mặt đất kia
Mọc lên nhiều thứ mầm
Mặt đất chỉ là một
Pháp chư Phật cũng vậy.
Mặt trời không mây mờ*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Chiếu sáng khắp mười phương
Ánh sáng tánh không khác
Pháp chư Phật cũng vậy.
Như mặt trăng trên cao
Mọi nơi đều nhìn thấy
Mặt trăng vẫn một chỗ
Pháp chư Phật cũng vậy.
Ví như Đại Phạm vương
Ứng hiện khắp đại thiên
Thân ấy vẫn không khác
Pháp chư Phật cũng vậy.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Mục Thủ:

–Phật tử! Ruộng phước của Như Lai đồng nhất không sai khác, sao lại thấy chúng sinh bố thí được quả báo chẳng đồng, như là nhiều loại sắc, nhiều loại thân hình, nhiều loại nhà cửa, nhiều loại căn tánh, nhiều loại tài sản, nhiều loại chủ, nhiều loại quyến thuộc, nhiều loại quan chức, nhiều loại công đức, nhiều loại trí tuệ, nhưng Đức Phật đối với họ, tâm thường bình đẳng, không có ý niệm riêng khác?

Bồ-tát Mục Thủ nói kệ đáp:

*Như đất chỉ là một
Theo giống mọc mầm khác
Đất không ý thân sơ
Ruộng phước Phật cũng vậy.
Lại như nước một vị
Nhân đồ đặng có khác
Ruộng phước Phật vẫn một
Do tâm người thành khác.
Như nhà ảo thuật khéo
Làm mọi người hoan hỷ
Ruộng phước Phật cũng vậy
Khiến chúng sinh kính vui.
Như vua có tài trí
Hay khiến muôn dân mừng
Ruộng phước Phật cũng vậy
Khiến chúng đều an vui.
Như mặt gương sáng sạch
Theo hình mà hiện bóng
Ruộng phước Phật cũng vậy
Tùy tâm đặng báo khác.
Như thuốc A-già-đà
Trị đặng tất cả độc
Ruộng phước Phật cũng vậy
Dứt các họa phiền não.
Như lúc mặt trời mọc
Chiếu sáng khắp thế gian
Ruộng phước Phật cũng vậy*

*Phá trừ những tối tăm.
Như mặt trăng tròn sáng
Chiếu khắp cõi đại địa
Ruộng phước Phật cũng vậy
Bình đẳng với tất cả.
Ví như gió Tỳ-lam
Chấn động khắp đại địa
Ruộng phước Phật cũng vậy
Động chúng sinh ba cõi.
Như lửa lớn nổi lên
Đốt cháy tất cả vật
Ruộng phước Phật cũng vậy
Đốt tất cả hữu vi.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Cần Thủ:

–Phật tử! Giáo pháp của Phật là một, chúng sinh được thấy biết cố sao không tức thời đều dứt trừ tất cả phiền não trói buộc để được xuất ly? Nhưng nơi chúng sinh, các uẩn sắc thọ, tưởng, hành và thức, cõi Dục, cõi Sắc, cõi Vô sắc, vô minh, tham ái đều không có sai khác. Như thế thời giáo pháp của Phật, đối với chúng sinh, hoặc có lợi ích, hoặc không có lợi ích?

Bồ-tát Cần Thủ nói kệ đáp:

*Phật tử khéo lắng nghe
Nay tôi như thật đáp
Hoặc có mau giải thoát
Hoặc có khó xuất ly.
Nếu muốn cầu dứt trừ
Vô lượng những lỗi ác
Nên ở trong Phật pháp
Dũng mãnh thường tinh tấn.
Ví như chút ít lửa
Đốt mỗi uốt chóng tắt
Ở trong giáo Phật pháp
Người lười biếng cũng vậy.
Như cọ cây lấy lửa
Chuta cháy mà dừng nghĩ
Thế lửa cũng tắt luôn
Người lười biếng cũng vậy.
Như người cầm nhật châu
Chẳng dùng vật tiếp bóng
Trọn không thể được lửa
Người lười biếng cũng vậy.
Như ánh nắng quá chói
Trẻ con nhắm đôi mắt
Tự nói sao không thấy
Người lười biếng cũng vậy.
Như người không tay chân*

*Muốn dùng cỏ làm tên
Bắn phá cả đại địa
Người lười biếng cũng vậy.
Như lấy một đầu lông
Mà chắm nước biển cả
Muốn làm cho biển khô
Người lười biếng cũng vậy
Lại như kiếp hỏa nổi
Muốn tắt với ít nước
Ở trong giáo Phật pháp
Người lười biếng cũng vậy.
Như người ngó hư không
Ngồi yên không dao động
Nói mình bay đi khắp
Người lười biếng cũng vậy.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Pháp Thủ:

–Phật tử! Như lời Đức Phật dạy, nếu có chúng sinh thọ trì chánh pháp thời đều có thể dứt trừ tất cả phiền não, nhưng vì sao có người thọ trì chánh pháp mà không dứt trừ được, lại chạy theo uy lực của tham, sân, si, mạn, phú, phần, hận, tật, xan, cuống, siểm... xoay chuyển không rời tâm? Người hay thọ trì pháp, cứ sao lại ở trong tâm hành khởi các phiền não?

Bồ-tát Pháp Thủ nói kệ đáp:

*Phật tử khéo lắng nghe
Thật nghĩa đã nêu hỏi
Chẳng phải chỉ đa văn
Mới vào được Phật pháp.
Như người trôi giữa dòng
Sợ chìm mà chết khát
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Như dọn đồ ăn ngon
Chẳng ăn nên phải đói
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Như người giỏi phương thuốc
Chẳng cứu được bệnh mình
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Đếm châu báu kẻ khác
Tự mình vẫn nghèo nàn
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Như người sinh vương cung
Mà tự chịu đói rét
Đối pháp chẳng tu hành*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Đa văn cũng như vậy.
Như điếc tấu âm nhạc
Người nghe mình chẳng nghe
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Như mù họa hình tượng
Người thấy mình chẳng thấy
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Ví như vị thuyền trưởng
Mà chết chìm trong biển
Đối pháp chẳng tu hành
Đa văn cũng như vậy.
Như ở ngã tư đường
Giảng nói những điều tốt
Mà tự không đức thật
Chẳng tu cũng như vậy.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Trí Thủ:

–Phật tử! Trong Phật pháp, trí tuệ là trên hết, vì sao đối với các chúng sinh, Đức Phật ca ngợi Bồ thí, Trì giới, Nhẫn nhục, Tinh tấn, Thiền định, Trí tuệ, hoặc ca ngợi Từ, Bi, Hỷ, Xả nhưng rốt cuộc chẳng có một pháp duy nhất để được giải thoát, thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác?

Bồ-tát Trí Thủ nói kệ đáp:

*Phật tử rất hy hữu
Biết rõ tâm chúng sinh
Xin lắng nghe tôi đáp
Những nghĩa đã nêu hỏi.
Chư Phật thuở quá khứ
Hiện tại và vị lai
Không có nói một pháp
Mà chứng được đạo quả.
Phật biết tâm chúng sinh
Tánh phận đều chẳng đồng
Tùy theo chỗ thích hợp
Như vậy mà thuyết pháp:
Kẻ tham, khen Bồ thí
Kẻ hủy phạm, khen Giới
Nhiều sân khen Nhẫn nhục
Lười biếng, khen Tinh tấn
Loạn tâm, khen Thiền định
Ngu si, khen Trí tuệ
Bất nhân, khen Thương yêu
Ưu hại, khen đại Bi.
Lo rầu, khen ngợi Hỷ
Chấp trước, khen ngợi Xả*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Tuần tự tu như vậy
Lần đũa các Phật pháp.
Như trước xây nền móng
Rồi sao tạo nhà cửa
Thí và giới cũng vậy
Là gốc hạnh Bồ-tát.
Ví như dựng thành quách
Để bảo hộ dân chúng
Nhẫn và tấn cũng vậy
Phòng hộ chư Bồ-tát.
Ví như Đại Lực vương
Cả nước đều ngưỡng vọng
Định tuệ cũng như vậy
Chỗ tựa của Bồ-tát.
Cũng như vua Chuyển luân
Ban vui cho nhân loại
Từ, Bi và Hỷ, Xả
Làm Bồ-tát an vui.*

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Bồ-tát Hiền Thủ:

–Phật tử! Chư Phật chỉ do một đạo mà được giải thoát, vì sao hiện nay thấy tất cả cõi Phật lại có nhiều sự không đồng, như là cõi đời, cõi chúng sinh, thuyết pháp, điều phục, thọ lượng, ánh sáng, thần thông, chúng hội, giáo nghĩa, pháp trụ đều sai khác, không có vị nào chẳng đủ tất cả Phật pháp mà được thành Bồ-đề vô thượng?

Bồ-tát Hiền Thủ nói kệ đáp:

*Xin thưa pháp thường vậy
Pháp vương chỉ một pháp
Tất cả chư Như Lai
Một đạo mà giải thoát.
Thân của tất cả Phật
Chỉ là một Pháp thân
Nhất tâm, nhất trí tuệ
Lực vô úy cũng vậy.
Như trước đến Bồ-đề
Bao nhiêu tâm hồi hướng
Được cõi nước như vậy
Chúng hội và thuyết pháp.
Tất cả các cõi Phật
Trang nghiêm đều viên mãn
Tùy chúng sinh hạnh khác
Thấy chẳng đồng như vậy.
Cõi Phật cùng thân Phật
Chúng hội và ngôn thuyết
Các Phật pháp như vậy
Chúng sinh chẳng thấy được.
Tâm ý đã thanh tịnh*

*Hạnh nguyện đều đầy đủ
Người sáng suốt như vậy
Mới có thể thấy được.
Tùy tâm chúng sinh thích
Và cùng sức nghiệp quả
Thấy sai khác như vậy
Do oai thần của Phật.
Cõi Phật không sai biệt
Không ghét cũng không thương
Chỉ tùy tâm chúng sinh
Thấy có khác như vậy.
Do đấy nơi thế giới
Chỗ thấy đều sai khác
Chứ chẳng phải là lỗi
Của các Đấng Như Lai.
Tất cả các thế giới
Người đáng được giáo hóa
Thường được thấy Thế Tôn
Pháp chư Phật như vậy.*

Lúc đó, các Bồ-tát nói với Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi:

–Phật tử! Chúng tôi đã tự nói chỗ hiểu biết của mình rồi. Xin Đại sĩ dùng biện tài vi diệu nói về cảnh giới của Như Lai: Những gì là cảnh giới của Phật? Những gì là nhân của cảnh giới Phật? Những gì là sự tế độ của cảnh giới Phật? Những gì là nhập vào cảnh giới của Phật? Những gì là trí của cảnh giới Phật? Những gì là pháp của cảnh giới Phật? Những gì là ngôn thuyết của cảnh giới Phật? Những gì là sự hiểu biết của cảnh giới Phật? Những gì là sự chứng đắc của cảnh giới Phật? Những gì là sự hiện bày của cảnh giới Phật? Những gì là sự rộng lớn của cảnh giới Phật?

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi nói kệ đáp:

*Cảnh giới Như Lai sâu
Lượng như cõi hư không
Tất cả chúng sinh vào
Mà thật không chỗ vào.
Cảnh giới Như Lai sâu
Bao nhiêu nhân thắng diệu
Ưc kiếp thường giảng nói
Cũng chẳng thể hết được
Tùy tâm trí tuệ mình
Khuyến tấn đều lợi ích
Độ chúng sinh như vậy
Là cảnh giới chư Phật.
Những cõi nước thế gian
Tất cả đều theo vào
Trí thân không có sắc
Chẳng phải ai cũng thấy.
Chư Phật trí tự tại*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Ba đời không chướng ngại
Cảnh giới tuệ như vậy
Bình đẳng như hư không.
Cõi pháp, cõi chúng sinh
Rốt ráo không sai khác
Tất cả đều biết rõ
Đây là cảnh giới Phật.
Trong tất cả thế giới
Có bao nhiêu âm thanh
Trí Phật đều biết rõ
Cũng không có phân biệt.
Chẳng phải thức biết được
Chẳng phải cảnh giới tâm
Tánh đó vốn thanh tịnh
Khai thị mọi chúng sinh.
Chẳng nghiệp chẳng phiền não
Không vật, không trụ xứ
Không chiếu, không chỗ hành
Bình đẳng vào thế gian.
Tất cả tâm chúng sinh
Ở khắp trong ba đời
Như Lai nơi một niệm
Tất cả đều thấu rõ.*

Bấy giờ, trong thế giới Ta-bà này, tất cả chúng sinh, bao nhiêu pháp sai biệt, nghiệp sai biệt, thế gian sai biệt, thân sai biệt, căn sai biệt, thọ sinh sai biệt, quả trì giới sai biệt, quả phạm giới sai biệt, quả cõi nước sai biệt, do thần lực của Phật thấy đều hiện rõ.

Phương Đông, trăm ngàn ức triệu vô số, vô lượng, vô biên, vô đẳng, chẳng thể đếm, chẳng thể tính, chẳng thể nghĩ, chẳng thể lường, chẳng thể nói, tận cùng cõi pháp, cõi hư không, trong tất cả thế giới, bao nhiêu pháp chúng sinh sai biệt cho đến quả cõi nước sai biệt, đều do thần lực của Phật mà hiện bày rõ ràng.

Những phương Nam, Tây, Bắc, Đông bắc, Đông nam, Tây nam, Tây bắc, Thượng, Hạ, cũng đều như vậy.

